

Bewustmakingscampagne ten behoeve van de verenigingen zonder winstoogmerk, internationale verenigingen zonder winstoogmerk, private stichtingen en stichtingen van openbaar nut

De non-profitsector speelt een fundamentele rol in de wereldwijde economie en in tal van nationale economische en sociale systemen. De non-profitsector is actief naast de openbare en de particuliere sector door essentiële diensten te verlenen maar ook door steun en hoop te bieden aan de armsten over de hele wereld.

De campagne ter bestrijding van de financiering van terrorisme die de internationale gemeenschap, en meer bepaald de Financial Action Task Force (FATF)¹ en de Europese Unie, thans voert, heeft evenwel aangetoond dat terroristen en terroristische organisaties de non-profitsector gebruiken om fondsen te verwerven en deze te laten circuleren, om zich van logistieke ondersteuning te verzekeren, om de rekrutering van terroristen te bevorderen en om de terroristische organisaties en hun activiteiten op enige andere wijze te ondersteunen.

Het misbruik van de sector voor terroristische doeleinden werd tevens aangetoond op nationaal vlak in de verschillende activiteitenverslagen gepubliceerd door de Cel voor Financiële Informatieverwerking².

Dit misbruik vergemakkelijkt niet alleen de terroristische activiteiten, maar heeft ook tot gevolg dat het vertrouwen van de schenkers wordt ondermijnd en dat de integriteit van de volledige sector in gevaar wordt gebracht.

De sector beschermen tegen misbruiken met terroristische doeleinden is dan ook een essentieel aspect van de mondiale en nationale strijd tegen terrorisme en tegelijkertijd een maatregel die nodig is om de integriteit van de betrokken organisaties te beschermen.

De non-profitsector wordt daarom blootgesteld aan het risico te worden gebruikt voor terroristische doeleinden om verschillende redenen.

De organisaties zonder winstoogmerk genieten immers het vertrouwen van het publiek, hebben toegang tot aanzienlijke financieringsbronnen en gebruiken veel liquide middelen. Sommige van deze organisaties hebben bovendien een internationale vestiging die als kader dient voor nationale en internationale financiële activiteiten en verrichtingen, vaak in of in de buurt van gebieden die juist het meest zijn blootgesteld aan terroristische activiteiten.

Er werd vastgesteld dat de organisaties zonder winstoogmerk, naargelang van de rechtsvorm en het land van de zetel ervan, vaak grotendeels, zo niet volledig, ontsnappen aan het toezicht van de overheid (bijvoorbeeld met betrekking tot de verplichtingen inzake registratie, bewaring van documenten, financiële publiciteit en toezicht) of dat de oprichting ervan slechts een gewone

¹ De Financial Action Task Force (FATF) is een intergouvernementele organisatie, opgericht binnen de OESO, die bindende normen vaststelt en de bevordering van het beleid ter bestrijding van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme ontwikkelt en waarborgt. <http://www.fatf-gafi.org/>

² Daar vindt u niet enkel voorbeelden van financiering van terrorisme door rechtspersonen met winstoogmerk en rechtspersonen zonder winstoogmerk, maar ook typologieën van misbruik. Die activiteitenverslagen zijn beschikbaar op de website van de Cel voor Financiële Informatieverwerking (CTIF-CFI). <http://www.ctif-cfi.be>

formaliteit is (er is geen enkele specifieke bevoegdheid of beginkapitaal vereist, het verleden van de werknemers moet niet worden gecontroleerd, enz.). De terroristische organisaties hebben dan ook voordeel gehaald uit deze kenmerkende eigenschappen om in de sector te infiltreren, fondsen te verduisteren en hun verrichtingen te gebruiken om hun eigen activiteiten te verbergen of te ondersteunen.

De FATF hecht bijzonder veel belang eraan te voorkomen dat de non-profitsector wordt misbruikt door terroristische organisaties.

Aanbeveling 8 van de FATF³ erkent de fundamentele rol van de non-profitsector in onze maatschappij en onderstreept de kwetsbaarheid van de sector ten aanzien van de financiering van terrorisme.

In België is de transparantie van de non-profitsector een prioriteit en is zij dat altijd al geweest voor de Belgische autoriteiten. Die transparantie⁴ moet zowel blijken op het niveau van de statuten van de organisaties want dat is de etalage van de organisaties ten aanzien van het grote publiek, als op het niveau van de jaarrekeningen, de financiële verrichtingen en het gebruik van de van de schenkers ontvangen fondsen. Door die transparantie van de sector blijven de schenkers de sector ondersteunen met hun giften. De sector moet een waterdichte legitimiteit blijven genieten ten aanzien van het grote publiek.

Wanneer organisaties zonder winstoogmerk ervan worden verdacht betrokken te zijn of effectief betrokken zijn bij de financiering van terrorisme of bij enige andere vorm van ondersteuning van het terrorisme, bestaat de eerste prioriteit van de bevoegde autoriteiten erin deze financiering of ondersteuning te onderzoeken en een einde eraan te maken, waarbij moet worden geprobeerd om voor zover mogelijk te voorkomen dat de daartoe genomen maatregelen een negatieve impact hebben op de onschuldige en legitieme begunstigden van de liefdadigheidsactiviteiten. Dat mag de organisaties zonder winstoogmerk zelf evenwel niet ervan vrijstellen⁵ onmiddellijk doeltreffende maatregelen te nemen om een einde te maken aan de financiering van terrorisme of aan de andere vormen van ondersteuning van het terrorisme. Om zich ervan te vergewissen dat hun doelstellingen en activiteiten tot een goed einde worden gebracht en in overeenstemming zijn met hun statuten, moeten de organisaties zonder winstoogmerk zich een aantal belangrijke vragen stellen met betrekking tot het gebruik van hun fondsen (Hebben de projecten tot resultaten geleid? Zijn de begunstigden reëel? Hebben de begunstigden de fondsen die voor hen waren bestemd wel degelijk ontvangen? Worden de verrichte activiteiten wel degelijk in de boekhouding opgenomen?)

Om u te helpen om deze problematiek beter te begrijpen/af te bakenen, vindt u enkele voorbeelden van financiering van terrorisme door rechtspersonen met winstoogmerk en rechtspersonen zonder winstoogmerk. Voor meer informatie kunt u ook terecht op de website van de Cel voor Financiële

³ [http://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/recommendations/pdfs/FATF Recommendations \(approved February 2012\) reprint May](http://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/recommendations/pdfs/FATF_Recommendations_(approved_February_2012)_reprint_May)

⁴ De wet van 27 juni 1921 betreffende de verenigingen zonder winstoogmerk, de internationale verenigingen zonder winstoogmerk en de stichtingen legt verschillende verplichtingen op die deze transparantie waarborgen (bekendmaking van de statuten, benoemingen en ontslagen van de bestuurders, neerlegging van de jaarrekeningen, houden van een register van de leden, ...)
http://justitie.belgium.be/nl/themas_en_dossiers/verenigingen_en_ondernemingen/vzw/
<http://www.ejustice.just.fgov.be/loi/loi.htm>

⁵ <http://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/recommendations/11%20FATF%20SRIX%20BPP%20SRVIII%20October%202003%20-%20COVER%202012.pdf>

Informatieverwerking (CTIF-CFI)⁶.

Voorbeeld nr. 1

De Cel ontving een melding van een bank over verdachte financiële verrichtingen op rekeningen van verscheidene van haar klanten. Het ging om verenigingen zonder winstoogmerk, naar Belgisch of buitenlands recht, die rekeningen aanhielden bij deze bank in België. Deze werden gecrediteerd door talrijke overschrijvingen en stortingen van eerder beperkte bedragen afkomstig van giften door privépersonen die geld wensten te versturen naar het Midden-Oosten voor humanitaire hulp.

Na het onderzoek van de Cel kwamen de volgende elementen aan het licht:

Het grootste deel van het geld dat op de rekening van de vzw's was gecrediteerd, werd vervolgens overgeschreven naar de persoonlijke rekening van de voorzitter van één van die vzw's.

Deze nam uiteindelijk al het geld in contanten op, zodat de eindbestemming van de fondsen niet achterhaald kon worden.

Laatstgenoemde vzw was politieel gekend voor banden met een terroristische organisatie.

Voorbeeld nr. 2

De vennootschap X, gevestigd in een *offshore* centrum met een adres in Noord-Amerika, hield een rekening aan bij een bank in België. De heer A, een buitenlander zonder adres in België, was volmachthouder van deze rekening. Verscheidene cheques, uitgeschreven op naam van een natuurlijk persoon en verscheidene buitenlandse rechtspersonen, werden hierop geïnd. Het totaalbedrag, dat opliep tot meer dan 1 miljoen GBP, werd op termijn belegd. De bank wenste de werkelijke economische begunstigde van de vennootschap X te kennen maar de heer A weigerde deze gegevens te verstrekken. Hierna vroeg hij per fax om meer dan de helft van het bedrag te verplaatsen naar een rekening geopend op zijn naam bij een bank in West-Europa. De bank vond dit verdacht en ging over tot een melding aan de Cel. Gelet op het ernstig en dringend karakter van de zaak verzette de Cel zich tegen de uitvoering van de transfer gedurende de maximale duur van twee werkdagen, overeenkomstig artikel 12, § 2, van de wet van 11 januari 1993.

Na het onderzoek van de Cel kwamen volgende elementen aan het licht:

De vennootschap X en de heer A hadden geen enkele officiële band met België.

Sommige cheques werden uitgeschreven door de heer B, de broer van de heer A die in het buitenland verbleef.

De buitenlandse vennootschappen die de overige cheques uitschreven, hielden allemaal verband met de heer B.

Uit politieel bron bleek dat de heer B de oprichter was van een liefdadigheidsinstelling die ervan verdacht werd terroristische activiteiten te financieren.

De heer A trad klaarblijkelijk op als een stroman om het verband tussen de verrichtingen en de heer B te verdoezelen. Er bestond geen enkele economische verantwoording om gebruik te maken van een vennootschap in een *offshore* centrum of een rekening op naam van de heer B en was waarschijnlijk bedoeld om opsporing achteraf te bemoeilijken.

Voorbeeld nr. 3

⁶ <http://www.ctif-cfi.be>

De vennootschap X, een boekenhandel, had een rekening aan bij een bank in België waar regelmatig contanten op werden gestort voor aanzienlijke bedragen. Een deel van het geld werd vervolgens overgeschreven naar natuurlijke personen in het Midden-Oosten. De aard van die verrichtingen strookte niet met de activiteiten van de vennootschap.

Het onderzoek van de Cel toonde volgende elementen aan:

De vennootschap X werd bestuurd door de heer A.

De heer A was ook een van de voorzitters van de raad van bestuur van de vzw Y. Deze in België gevestigde vereniging was een afdeling van de stichting Y INTL, die volgens politionele bron banden had met een terroristische organisatie. Y INTL werd ervan verdacht een terroristische organisatie en haar kandidaat-zelfmoordterroristen financieel te steunen.

De Cel had reeds een dossier doorgemeld voor terrorismefinanciering waarin deze vereniging werd vermeld.

Eén van de begunstigden van de transfers naar het Midden-Oosten was bovendien voorzitter van de raad van bestuur van Y INTL.

Uit deze elementen kon worden verondersteld dat de rekening van de vennootschap X zou zijn gebruikt voor internationale transfers in verband met financiering van terrorisme in het Midden-Oosten.

Deze bestrijding van de financiering van terrorisme is niet alleen theoretisch. Deze vorm van criminaliteit wordt gestraft met zware strafrechtelijke sancties.

Deze sancties zijn inzonderheid artikel 140, § 1, van het Strafwetboek⁷ waarin de financiering van terrorisme wordt beschouwd als deelname aan een terroristische activiteit die strafbaar is met opsluiting van vijf jaar tot tien jaar en met geldboete van honderd euro tot vijfduizend euro. Ik kan tevens onderstrepen dat er sancties bestaan voor de mededaders of medeplichtigen van dergelijke daden⁸.

In geval van twijfel inzonderheid over een boekhoudkundige verrichting, een twijfelachtige begunstigde, een activiteit die zowel in België als in het buitenland wordt verricht, zijn de Belgische autoriteiten er om u te begeleiden bij de stappen die u onderneemt of om te antwoorden op uw vragen en/of twijfels.

U moet u dan ook richten tot:

- het Bestuur van de Veiligheid van de Staat
Koning Albert II-laan 6 bus 2

⁷ [Art. 140](#). § 1. Iedere persoon die **deelneemt aan enige activiteit van een terroristische groep**, zij het ook door het verstrekken van gegevens of materiële middelen aan een terroristische groep of **door het in enigerlei vorm financieren van enige activiteit van een terroristische groep**, terwijl hij weet dat zijn deelname bijdraagt tot het plegen van een misdaad of wanbedrijf door de terroristische groep, wordt gestraft met opsluiting van vijf jaar tot tien jaar en met geldboete van honderd euro tot vijfduizend euro.

§ 2. Iedere leidende persoon van een terroristische groep wordt gestraft met opsluiting van vijftien jaar tot twintig jaar en met geldboete van duizend euro tot tweehonderdduizend euro.

⁸ In artikel 69 van het Strafwetboek is immers gesteld dat de straf die van toepassing is op mededaders of medeplichtigen van een misdaad de straf is die onmiddellijk lager is dan die waarmee zij als daders van die misdaad zouden worden gestraft en twee derden van de straf indien het gaat om een wanbedrijf. De straf tegen medeplichtigen aan een wanbedrijf zal niet hoger zijn dan twee derden van die welke op hen zou worden toegepast, indien zij de daders van dat wanbedrijf waren.

1000 Brussel

<http://suretedeletat.belgium.be/nl/index.html>

- tot de verschillende politiediensten van het land

http://www.polfed-fedpol.be/home_nl.php

- tot het federaal parket

Wolstraat 66 bus 1

1000 Brussel

http://justitie.belgium.be/nl/rechterlijke_orde/openbaar_ministerie/federaal_parket/

- tot de Federale Overheidsdienst Justitie

Cel ivzw's en stichtingen van openbaar nut

Waterloolaan 115

1000 Brussel

<http://justice.belgium.be/nl/>

- het Coördinatieorgaan voor de dreigingsanalyse (OCAD)

Wetstraat 22

1000 Brussel

Tel.: 02/238.56.11

Fax: 02/217.57.29

perm@ocamocad.fgov.be

Ik wens u tevens erop te wijzen dat op grond van artikel 2, § 1, en artikel 3, van de wet van 11 januari 1993 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld en de financiering van terrorisme, een aantal externe actoren van de organisaties zonder winstoogmerk de vermoedens van financiering van terrorisme waarvan zij kennis zouden hebben in het kader van hun activiteiten moeten aangeven bij de Cel voor Financiële Informatieverwerking (CTIF-CFI).

Het is van wezenlijk belang dat de non-profitsector zijn legitimiteit bewaart, net als een uitstekende reputatie opdat deze sector een fundamentele rol zou blijven spelen in onze economie en in de maatschappij.

De minister van Justitie,

Annemie Turtelboom